

Bibliotheek van het federaal Parlement

Het financiële statuut van koningshuizen

dossier nr. 109 – 28.02.2007

Deze elektronische versie maakt het mogelijk alle documenten van de papieren versie te raadplegen, die in elektronische vorm bestaan. Dit laatste is niet het geval voor bepaalde artikels van doctrine, die enkel in de papieren versie beschikbaar zijn. Deze papieren versie is voorbehouden aan de leden en de diensten van het federale Parlement.

Alle elektronische adressen waren toegankelijk op de datum van verschijning van het dossier.

Het is echter altijd mogelijk dat bepaalde adressen worden afgeschaft of veranderd.

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	2
BELGIË.....	9
Wetgeving.....	9
Parlementaire documenten.....	9
Commentaar.....	9
NEDERLAND.....	10
Wetgeving.....	10
Parlementaire documenten.....	11
Commentaar.....	11
DENEMARKEN.....	12
Wetgeving.....	12
Rechtsleer.....	12
Links.....	12
NOORWEGEN.....	13
Wetgeving.....	13
Pers.....	13
Links.....	13
ZWEDEN.....	14
Wetgeving.....	14
Rechtsleer.....	14
Pers.....	14
Links.....	14
VERENIGD KONINKRIJK.....	15
Wetgeving.....	15
Rechtsleer en documentatie.....	16
Nuttige links.....	16
SPANJE.....	17
Wetgeving.....	17
Links.....	17
GROOTHERTOGDOM LUXEMBURG.....	18
Wetgeving.....	18
Parlementaire documenten (uittreksels).....	18

Bibliotheek van het federaal Parlement

Het financiële statuut van koningshuizen

dossier nr. 109 – 28.02.2007

INLEIDING

In België moet een onderscheid gemaakt worden tussen het materiële statuut van de koning en dat van de andere leden van de koninklijke familie. Wat de koning betreft, voorziet art. 89 van de Grondwet dat de wet de civiele lijst vaststelt voor de duur van de regering van elke koning. De civiele lijst omvat het geheel van de middelen dat de Staat aan de koning ter beschikking stelt om hem toe te laten zijn functie in volledige morele en materiële onafhankelijkheid te vervullen. Het komt de wetgever toe zich hierover uit te spreken op het ogenblik van de troonsbestijging van elke nieuwe vorst.

De wet van 16 november 1993 bepaalde de civiele lijst voor de duur van het koningschap van koning Albert II. Het bedrag van de civiele lijst wordt jaarlijks ingeschreven in de sectie dotaties van de algemene uitgavenbegroting. Het wordt aangepast aan de evolutie van het indexcijfer van de consumptieprijzen en wordt elke drie jaar geherwaardeerd op basis van de evolutie van de lonen van de diensten van de algemene administratie van de federale overheid evenals op basis van de verhogingen van de patronale bijdragen voor de sociale zekerheid. Het bedrag is vrijgesteld van belastingen en wordt trimestrieel vooraf betaald. Noch het Parlement, noch het Rekenhof, noch de federale regering hebben thans een recht van toezicht op de wijze waarop de koning over de hem krachtens de wet op de civiele lijst toegekende financiële middelen beschikt.

De kosten vergoed door de civiele lijst zijn hoofdzakelijk de personeelsuitgaven, maar ook die voor het onderhoud van de domeinen en meubels, de werkingsonkosten, de materiële onkosten evenals de diverse onkosten zoals die voor recepties en representatie. De lonen van het militair personeel worden ten laste genomen door het ministerie van landsverdediging en de salarissen van de veiligheidsdiensten bij het koninklijk paleis door de FOD binnenlandse zaken. De FOD buitenlandse zaken neemt ook een aantal kosten ten laste die inherent zijn aan officiële buitenlandse reizen van de vorsten en hun vertegenwoordigers. Daarenboven stelt de wet op de civiele lijst de koninklijke verblijven ter beschikking van de koning, onder beding dat door middel van de civiele lijst in het 'inwendig' onderhoud en de meubilering moet worden voorzien. Het betreft hier het paleis van Brussel en het kasteel van Laken, die deel uitmaken van het domein van de Kroon en eigendom zijn van de Staat. Bepaalde onroerende goederen worden ook ter beschikking gesteld van de koning in het kader van de Koninklijke Schenking. De koning bezit eveneens privégoederen waarvoor hij onderworpen is aan het gemeen recht, met name op fiscaal en erfrechtelijk vlak.

Bibliotheek van het federaal Parlement

Het financiële statuut van koningshuizen

dossier nr. 109 – 28.02.2007

Wat het materiële statuut van de overige leden van de koninklijke familie betreft, wordt er niets door de Grondwet bepaald. De wetgever is echter verscheidene keren tussengekomen om aan bepaalde leden van de koninklijke familie een dotatie toe te kennen, die bedoeld is om de onkosten te dekken die verbonden zijn aan de uitoefening van hun functies. Het betreft een forfaitair begrotingskrediet, ingeschreven in de sectie dotaties van de algemene uitgavenbegroting. Dit bedrag is niet belastbaar en er wordt door het Rekenhof geen enkele controle op uitgeoefend. Het bedrag van deze dotaties wordt aangepast aan de evolutie van het indexcijfer van de consumptieprijzen. Thans voorzien de wetten van 16 november 1993 en van 7 mei 2000 in een jaarlijkse levenslange dotatie aan koningin Fabiola evenals in een jaarlijkse dotatie aan prins Filip, prinses Astrid en prins Laurent.

Vooraf tijdens de vorige legislatuur hebben in het Parlement verscheidene discussies plaatsgevonden over het statuut van de dotaties die worden toegekend aan leden van de koninklijke familie. Thans zijn er ter zake nog enkele wetsvoorstellen hangend, met name om een wettelijk kader uit te bouwen voor de toekenning van dotaties aan de leden van de koninklijke familie. Dit zou gebeuren via de vastlegging van objectieve criteria om te bepalen wie in aanmerking komt voor een dotatie.

In Nederland bepaalt de Grondwet dat de koning jaarlijks uitkeringen ten laste van het Rijk ontvangt volgens regels die bij wet worden vastgesteld. De wet bepaalt eveneens welke andere leden van het koninklijk huis dergelijke uitkeringen ontvangen. Deze uitkeringen, evenals de vermogenbestanddelen die dienen voor de uitoefening van de koninklijke functie, zijn vrij van persoonlijke belastingen (inkomstenbelasting en vermogensbelasting). Artikel 40 stelt eveneens dat hetgeen de koning of zijn vermoedelijke troonopvolger krachtens erfrecht of door schenking verkrijgt van een lid van het koninklijk huis, vrij is van rechten van successie, overgang en schenking. Verdere vrijstelling van belasting kan bij wet worden verleend. Dergelijke wet kan alleen worden aangenomen met tenminste twee derden van het aantal uitgebrachte stemmen. De Wet financieel statuut koninklijk huis regelt de uitkeringen die aan de koning(in) en aan de in de wet genoemde andere leden van het koninklijk huis worden uitbetaald.

Daarbij gaat het om de echtgeno(o)t(e) van de koning(in), de vermoedelijke erfgenaam van de Kroon vanaf 18 jaar en de echtgeno(o)t(e) van de vermoedelijke erfgenaam.

De uitkeringen bestaan uit drie componenten: een A-component voor de personeelskosten, een B-component voor de overige kosten en een C-component voor het inkomensbestanddeel. Verder is ook een regeling voorzien voor de overlevende echtgeno(o)t(e) van een overleden koning of van de vermoedelijke

Bibliotheek van het federaal Parlement

Het financiële statuut van koningshuizen

dossier nr. 109 – 28.02.2007

erfgenaam, evenals voor een koning die afstand heeft gedaan van de Kroon en diens echtgeno(o)t(e).

Bij de uitgaven voor het koninklijk huis zijn er naast voormelde uitkeringen ook de functionele kosten en de overige kosten. Functionele kosten zijn functioneel voor het ambt en zij zijn terug te vinden op de begroting waarvoor de meest betrokken minister verantwoordelijk is. Overige kosten zijn uitgaven die op grond van het financieel statuut in andere begrotingen worden geraamd en die verband houden met het functioneren van het koninklijk huis, b.v. de beveiliging van de leden van het koninklijk huis, de kosten van staatsbezoeken...

Conform de Comptabiliteitswet 2001 wordt de begroting van het koninklijk huis, die deel uitmaakt van de rijksbegroting, bij wet vastgesteld. Voor het begrotingsjaar 2007 kan worden verwezen naar het Tweede Kamerstuk 30800 I. Naast de raming van de uitkeringen wordt in de toelichting ook een overzicht gegeven van de functioneel declarabele kosten en de overige kosten voor 2007 die ten laste vallen van andere begrotingen. Voormelde kosten vallen onder de gewone controle op rechtmatigheid bij het desbetreffende ministerie.

Ook de wijzigingen in de begrotingsstaat gebeuren bij wet en voor de afsluiting van elk begrotingsjaar is er een slotwet. Zo was er voor het jaar 2005 de slotwet van 14 september 2006. Een aantal van de daarbijhorende kamerstukken werden in het dossier opgenomen. Zij bevatten o.a. een jaarverslag met een verantwoordingsstaat 2005 van het Huis der Koningin. Daarbij wordt ook een overzicht gegeven van de declarabele functionele uitgaven en de overige uitgaven die ten laste komen van de begroting van de diverse betrokken ministeries. Verder is er ook het rapport van de Algemene Rekenkamer bij het jaarverslag.

Naast de uitgaven voor het Huis der Koningin, zijn er ook de uitgaven voor het Kabinet van de Koning(in). Dit Kabinet ondersteunt de koningin in haar optreden als staatshoofd en vormt de schakel tussen koningin en ministers. Naar analogie met het Huis der Koningin zijn in het dossier een aantal begrotingsdocumenten betreffende dit Kabinet opgenomen.

Op verzoek van de Tweede Kamer worden sedert 2004 de uitgaven en ontvangsten van het Kabinet geraamd en verantwoord op dezelfde begroting als die van het Ministerie van Algemene Zaken. Daarbij is wel gekozen voor een afzonderlijke begrotingsstaat.

Thans is er trouwens een voorstel hangende tot wijziging van de Comptabiliteitswet 2001 om de begroting van het Kabinet van de Koning(in) op te nemen in een aparte begrotingsstaat, die zou worden vastgesteld bij de begrotingswet van het Ministerie van Algemene Zaken. De Minister-President is niet alleen verantwoordelijk voor het beheer van de begroting van het koninklijk huis, maar ook voor dat van het Kabinet van de Koningin.

Bibliotheek van het federaal Parlement

Het financiële statuut van koningshuizen

dossier nr. 109 – 28.02.2007

In Denemarken bepaalt art. 10 van de Grondwet dat de civiele lijst van de koning voor de duur van diens regering bij wet vastgesteld wordt en dat deze wet eveneens bepaalt welke kastelen en domeinen ter beschikking worden gesteld van de koning. Verder stelt art. 11 van de Grondwet dat bij wet een dotatie kan worden toegekend aan de andere leden van het koningshuis. Ten gevolge van deze bepalingen verleent de wet op de civiele lijst aan koningin Margrethe II een jaarlijkse vergoeding die geïndexeerd is en bedoeld is voor de kosten van personeel, de uitgaven voor werking en administratie, de representatiekosten en het 'inwendig' onderhoud van de eigendommen, die door de Staat ter beschikking worden gesteld. Een deel van deze vergoeding is voorbehouden aan de prins-gemaal en aan de zus van de koningin. Daarenboven wordt bij wet een specifieke dotatie toegekend aan verscheidene leden van de koninklijke familie, zoals de troonopvolger en diens echtgenote, maar eveneens aan de tweede zoon van de koningin en diens echtgenote. Deze dotaties zijn ook geïndexeerd. De vorst en de begunstigden van dotaties betalen geen belasting op de bedragen die hen worden toegekend. Sedert 2004 worden de rekeningen gepubliceerd in het jaarverslag van het koningshuis, maar ze zijn niet onderworpen aan de controle van het Deense Rekenhof.

In Noorwegen bepaalt art. 75 van de Grondwet dat het aan het Parlement toekomt jaarlijks de som te bepalen die aan de civiele lijst van de koning wordt toegekend evenals de apanage voor de koninklijke familie. Thans bestaat de dotatie die jaarlijks wordt toegekend aan het koninklijk paar voor een deel uit een werkingsbudget voor personeelsuitgaven en uitgaven voor het onderhoud van de paleizen en voor een ander deel uit een budget bedoeld voor de persoonlijke onkosten van de koning en de koningin. Ook aan de troonopvolger en diens echtgenote wordt een dotatie verleend voor hun persoonlijke onkosten en voor de betaling van hun personeel. De dotaties aan de koninklijke familie maken deel uit van de begroting van de Staat en zijn om die reden onderworpen aan het toezicht van het Noorse Rekenhof. Verscheidene onroerende goederen die het eigendom zijn van de Staat worden eveneens ter beschikking gesteld van de koning en verscheidene malen werd een bijkomende dotatie toegekend om uitzonderlijke kosten voor de renovatie van de paleizen te dekken.

Hoewel de Grondwet dit niet expliciet voorziet, wordt in Zweden door het Parlement jaarlijks een dotatie toegekend aan de koning. Enkel de koning ontvangt een dotatie die bestaat uit twee elementen. Enerzijds is er een budget bestemd voor de kosten verbonden aan de uitoefening van de koninklijke prerogatieven (personeel van het koningshuis, werkings- en representatiekosten, uitgaven verbonden aan activiteiten van de andere leden van de koninklijke familie) en anderzijds een budget voor de kosten van het onderhoud van de koninklijke domeinen en de koninklijke collecties die door de Staat ter beschikking worden gesteld van de

Bibliotheek van het federaal Parlement

Het financiële statuut van koningshuizen

dossier nr. 109 – 28.02.2007

koning. In 2005 werd een wet gestemd om te komen tot meer klaarheid over de rekeningen van het koningshuis. Zodoende heeft het Zweedse Rekenhof voortaan recht van controle op de manier waarop de koning gebruik maakt van de dotatie, die bestemd is voor de kosten verbonden aan de goederen die door de Staat ter beschikking worden gesteld. Het budget dat bestemd is voor de kosten i.v.m. het functioneren van het koningshuis, is daarentegen niet onderworpen aan voormelde controle. Het maakt wel sedert enkele jaren het voorwerp uit van een publicatie. De koning is verplicht de inkomsten aan te geven uit zijn privégoederen waarop hij zoals elke gewone burger belasting betaalt.

In het Verenigd Koninkrijk wordt het grootste gedeelte van de officiële kosten van de koningin gefinancierd d.m.v. de civiele lijst, met name personeel, staatsbezoeken, publieke verplichtingen en officiële feesten. Daarnaast ontvangt de koningin jaarlijks een budget voor het onderhoud van de koninklijke verblijven en voor reiskosten (zogenaamde grants-in-aid, die in het budget van verschillende ministeries ondergebracht werden). De belangrijkste wetten ter zake zijn de Civil List Acts, waarvan de recentste uit 1975 dateert. De concrete bedragen van de civiele lijst werden voor het laatst verhoogd in 1990, d.m.v. de Civil List (Increase of Financial Provision) Order 1990. In 2000 werden de jaarlijkse bedragen, die om de 10 jaar door het parlement vastgelegd worden, opnieuw vastgelegd op hetzelfde niveau als in 1990.

De koningin en de hertog van Edinburg zijn de enige leden van de Britse koninklijke familie die jaarlijks een parlementaire toelage krijgen voor de uitoefening van hun publieke taken. Sedert 1993 betaalt de koningin de parlementaire toelagen die de andere leden van de koninklijke familie ontvangen, terug aan de Britse schatkist.

De koningin betaalt indirecte belastingen, waaronder belasting op de toegevoegde waarde, maar ze is vrijgesteld van inkomensbelasting en

vermogensaanwasbelasting. Sedert 1993 betaalt ze evenwel op vrijwillige basis belastingen op haar persoonlijke inkomsten. Aangezien de civiele lijst en de grants-in-aid enkel voor officiële kosten gebruikt worden, worden ze niet in aanmerking genomen voor de berekening van belastingen.

De Civil List Audit Act bepaalde reeds in 1816 dat de 'schatkist' een persoon kan aanduiden om de rekeningen van de civiele lijst te controleren. Tegenwoordig wordt de civiele lijst gecontroleerd door de Permanent Secretary to the Treasury en de uitgaven op basis van de grant-in-aid voor de gebruikte koninklijke paleizen en voor de koninklijke reizen per trein en vliegtuig door de accountantsonderneming KPMG. Daarnaast heeft de koningin het hertogdom Lancaster (zo'n 18.800 ha landbouwgronden en gebouwen) door overerving in private eigendom gekregen. De inkomsten uit dit hertogdom worden niet overgedragen aan de schatkist, maar maken deel uit van de Privy Purse (eigen portefeuille), en kunnen worden gebruikt om officiële kosten te vergoeden die niet onder de civiele lijst vallen, waaronder ook

Bibliotheek van het federaal Parlement

Het financiële statuut van koningshuizen

dossier nr. 109 – 28.02.2007

officiële kosten van andere leden van de koninklijke familie. De inkomsten uit het hertogdom zijn onderhevig aan inkomstenbelasting.

Voor persoonlijke onkosten en uitgaven doet de koningin een beroep op haar private investeringsportefeuille en haar private eigendommen. Een groot deel van de eigendommen die aan de koningin toegeschreven worden, zijn in feite niet haar privébezit. De meeste koninklijke paleizen (met uitzondering van de private domeinen van Balmoral en Sandringham), een groot deel van de kroonjuwelen en de koninklijke kunstcollectie heeft de koningin in bruikleen als staatshoofd, namens de natie.

Kroonprins Charles ontvangt geen geld uit de civiele lijst, maar doet een beroep op de private inkomsten die hij verkrijgt uit het hertogdom Cornwall. Op deze inkomsten betaalt hij inkomstenbelastingen aan een tarief van 40%.

In 2003 heeft de Fabian Commissie, een centrumlinkse denktank die banden heeft met de Labour partij, een uitgebreid rapport gepubliceerd met een aantal voorstellen voor veranderingen aan de monarchie. Het betreft o.m. een vermindering van het aantal leden van de koninklijke familie die toelagen krijgen vanwege de overheid en het verenigen van de verschillende bronnen van inkomsten van de koninklijke familie (civiele lijst, grants-in-aid, inkomsten uit de hertogdommen Lancaster en Cornwall) in één enkele, transparante en rekenschap verschuldigde publieke inkomstenstroom, onderhevig aan de goedkeuring van het Parlement.

Er werden in de laatste legislatuur echter geen wetsontwerpen of –voorstellen m.b.t. de financieringsmodaliteiten van het Britse koningshuis ingediend.

Artikel 65 van de Spaanse grondwet bepaalt dat de koning jaarlijks uit de 'Presupuestos generales del Estado' (PSE) of rijksbegroting een globaal bedrag ontvangt voor het onderhoud van zijn familie en van het koningshuis, hetgeen hij naar eigen goeddunken verdeelt. Het is het hoofd van het Spaanse koningshuis, een functie die momenteel uitgeoefend wordt door de diplomaat Alberto Aza, die een voorstel formuleert m.b.t. het bedrag van de begroting van het koningshuis. De uitvoerende macht neemt dit voorstel op in een wetsontwerp dat vervolgens ter goedkeuring wordt voorgelegd aan de Spaanse Kamer van volksvertegenwoordigers. Het bedrag van de dotatie wordt jaarlijks vastgelegd in de Wet houdende de Algemene Staatsbegroting. Het hoofd van het koningshuis is tevens verantwoordelijk voor het beheer van de uitgaven die met de toegekende dotatie gedaan worden.

In toepassing van artikel 14 van de grondwet, dat stelt dat alle Spaanse burgers gelijk zijn voor de wet, is de koninklijke familie in principe ook belastingplichtig.

De wetgeving is echter onduidelijk over het feit of de koninklijke familie al dan niet belastingen dient te betalen, en ook in de doctrine is hier niets over terug te vinden.

Bibliotheek van het federaal Parlement

Het financiële statuut van koningshuizen

dossier nr. 109 – 28.02.2007

De dotatie is niet onderhevig aan controle door het Spaanse Rekenhof. De zinsnede in artikel 65 van de Grondwet die bepaalt dat de koning de ontvangen dotatie vrij verdeelt zou controle in de praktijk ook erg moeilijk maken.

De secretaris-generaal van het koningshuis is wel verplicht om een boekhouding bij te houden.

Het Spaanse koningshuis staat los van alle andere Spaanse administratieve overheden

en wordt volledig onafhankelijk beheerd. Het past een geheel eigen regeling toe voor wat betreft het statuut van zijn personeel.

In het Groothertogdom Luxemburg bepaalt art. 43 van de Grondwet dat de civiele lijst wordt vastgesteld op 300.000 goudfranken per jaar. Dit kan bij wet worden veranderd bij het begin van elke regeerperiode. Verder kan de begrotingswet elk jaar aan het vorstenhuis de bedragen tot dekking van de representatiekosten toekennen. Vervolgens stelt art. 44 van de Grondwet dat het groothertogelijk paleis in Luxemburg en het kasteel van Berg voorbehouden zijn als woning voor de groothertog.

De begrotingswet van 22 december 2006 bevat de uitgaven voor 2007 voor het Huis van de Groothertog. Deze omvatten o.m. de civiele lijst, de representatiekosten van het staatshoofd en van Zijne Koninklijke Hoogheid Groothertog Jan, de kosten voor het personeel verbonden aan de functie van het staatshoofd en aan de functie van het gewezen staatshoofd, evenals de werkingskosten, de lopende uitgaven en de vergoeding der ambtenaren. Conform de wet op hun privébezit, zijn de groothertog en de leden van zijn familie vrijgesteld van roerendgoedbelasting en persoonlijke belasting.

Wat de controle betreft, is er geen uitdrukkelijke wettelijke bepaling en is er geen doctrine voorhanden. Het thema kwam enigszins aan bod in de voorbereidende werken van de wet houdende het budget, de boekhouding en de thesaurie van de Staat, de wet houdende organisatie van het Rekenhof evenals bij de herziening van art. 105 van de Grondwet. Enerzijds is er de financiële controle door de Staat die van toepassing is en anderzijds de controle door het Rekenhof. Deze laatste lijkt eveneens mogelijk, maar werd in de praktijk nog niet uitgevoerd.

R. Van Nieuwenborgh

Bibliotheek van het federaal Parlement

Het financiële statuut van koningshuizen

dossier nr. 109 – 28.02.2007

BELGIË

Wetgeving

Artikel 89 van de Grondwet

Wet van 16 november 1993 houdende vaststelling van de Civiele Lijst voor de duur van de regering van Koning Albert II, tot toekenning van een jaarlijkse en levenslange dotatie aan Hare Majesteit Koningin Fabiola en een jaarlijkse dotatie aan Zijne Koninklijke Hoogheid Prins Filip

Wet van 7 mei 2000 houdende toekenning van een jaarlijkse dotatie aan Zijne Koninklijke Hoogheid Prins Filip, een jaarlijkse dotatie aan Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Astrid en een jaarlijkse dotatie aan Zijne Koninklijke Hoogheid Prins Laurent

Wet van 28 december 2006 houdende de algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2007 (dotaties)

http://www.just.fgov.be/index_nl.htm (rubriek geconsolideerde wetgeving)

Parlementaire documenten

Wetsvoorstel van 27 januari 2004 tot opheffing van de dotaties aan leden van de koninklijke familie

<http://www.dekamer.be/FLWB/PDF/51/0740/51K0740001.pdf>

Wetsvoorstel van 17 november 2003 tot opheffing van de wet van 16 november 1993 alsook van de wet van 7 mei 2000

http://www.senate.be/wwwcgi/get_pdf?50332035

Wetsvoorstel van 22 juli 2003 houdende toekenning van dotaties aan de leden van de koninklijke familie

http://www.senate.be/wwwcgi/get_pdf?50331743

Commentaar

<http://www.monarchie.be/nl/monarchy/what/index.html>

Bibliotheek van het federaal Parlement
Het financiële statuut van koningshuizen
dossier nr. 109 – 28.02.2007

NEDERLAND

Wetgeving

Grondwet : art. 39, 40, 41, 105

<http://wetten.overheid.nl/cgi-bin/deeplink/law1/title=Grondwet>

Wet financieel statuut van het koninklijk huis

<http://wetten.overheid.nl/cgi-bin/deeplink/law1/title=Wet%20financieel%20statuut%20van%20het%20Koninklijk%20Huis>

Besluit houdende aanwijzing van paleizen als bedoeld in artikel 4 van de wet financieel statuut van het koninklijk huis

<http://wetten.overheid.nl/cgi-bin/deeplink/law1/title=Besluit%20aanwijzing%20paleizen%20ex%20artikel%204%20Wet%20financieel%20statuut%20van%20het%20Koninklijk%20Huis>

Wet lidmaatschap koninklijk huis

<http://wetten.overheid.nl/cgi-bin/deeplink/law1/title=Wet%20lidmaatschap%20koninklijk%20huis>

Besluit bepalingen Kabinet van de Koning

<http://wetten.overheid.nl/cgi-bin/deeplink/law1/title=Besluit%20bepalingen%20Kabinet%20van%20de%20Koning>

Comptabiliteitswet 2001

<http://wetten.overheid.nl/cgi-bin/deeplink/law1/title=Comptabiliteitswet%202001>

Wet van 14 september 2006 tot wijziging van de begrotingsstaat van het Huis der Koningin(I) voor het jaar 2005 (slotwet): Staatsblad 2006, 487

<http://www.overheid.nl>

Wet van 14 september 2006 tot wijziging van de begrotingsstaten van het Ministerie van Algemene Zaken, het Kabinet der Koningin en de Commissie van toezicht betreffende de inlichtingen-en veiligheidsdiensten (III) voor het jaar 2005 (slotwet): Staatsblad 2006, 488

<http://www.overheid.nl>

Bibliotheek van het federaal Parlement

Het financiële statuut van koningshuizen

dossier nr. 109 – 28.02.2007

Parlementaire documenten

Vaststelling van de begrotingsstaat van het Huis der Koningin(I) voor het jaar 2007:
stuk 30800 I, nr. 1,2,3

<http://www.overheid.nl>

Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Algemene Zaken, het Kabinet der Koningin en de Commissie van toezicht betreffende de inlichtingen- en veiligheidsdiensten (III) voor het jaar 2007 : stuk 30800 III, nr. 1,2

<http://www.overheid.nl>

Vorbereidende werken bij de wet van 14 september 2006 tot wijziging van de begrotingsstaat van het Huis der Koningin voor het jaar 2005(slotwet) :

Jaarverslag en slotwet Huis der koningin 2005: stuk 30550 I , nr. 1,2,6,7

<http://www.overheid.nl>

Vorbereidende werken bij de wet van 14 september 2006 tot wijziging van de begrotingsstaten van het Ministerie van Algemene zaken, het Kabinet der Koningin en de Commissie- en veiligheidsdiensten (III) voor het jaar 2005 (slotwet) :

Jaarverslag en slotwet van Algemene zaken, het Kabinet der Koningin en de Commissie van toezicht betreffende de inlichtingen- en veiligheidsdiensten 2005 :
stuk 30550 III, nr. 1,2

<http://www.overheid.nl>

Wijziging van de Comptabiliteitswet 2001 houdende bepalingen inzake een nadere splitsing van de Rijksbegroting (Tweede wijziging van de Comptabiliteitswet 2001)
stuk 29833, nr. 2,3

<http://www.overheid.nl>

Commentaar

Het koninklijk huis : financiën

<http://www.koninklijkhuis.nl/content.jsp?objectid=4480>

Het Kabinet der Koningin

<http://www.koninklijkhuis.nl/content.jsp?objectid=4530>

<http://www.kabinetderkoningin.nl/nl/home.html>

Bibliotheek van het federaal Parlement
Het financiële statuut van koningshuizen
dossier nr. 109 – 28.02.2007

DENEMARKEN

Wetgeving

Artikels 10 en 11 van de Grondwet

<http://www.folketinget.dk/pdf/constitution.pdf>

<http://mjp.univ-perp.fr/constit/dan1953.htm#2>

Rechtsleer

The Danish Monarchy. The State Civil List annuity

http://kongehuset.dk/publish.php?dogtag=k_en_org_sta

Annual report 2005 of the Royal house of Denmark

http://download.tdconline.dk/pub/kongehuset/aarsrapport/Kongehuset_aars05_UK.pdf

http://download.tdconline.dk/pub/kongehuset/aarsrapport/Kongehuset_aars05.pdf

My constitutional Act. The royal family

http://www.ft.dk/pdf/Min_Grundlov_eng.pdf

Links

The danisch monarchy

http://kongehuset.dk/publish.php?dogtag=k_en_fam

Bibliotheek van het federaal Parlement
Het financiële statuut van koningshuizen
dossier nr. 109 – 28.02.2007

NOORWEGEN

Wetgeving

Artikels 3 tem 48 en 75 van de Grondwet

<http://www.stortinget.no/english/constitution.html#fulltext>

<http://mjp.univ-perp.fr/constit/no1814.htm>

Pers

Royal funding approved without debate

<http://www.aftenposten.no/english/local/article1556313.ece>

Royal finances in the red

<http://www.aftenposten.no/english/local/article1271804.ece>

Links

The Royal House of Norway

<http://www.kongehuset.no/english/vis.html>

Bibliotheek van het federaal Parlement

Het financiële statuut van koningshuizen

dossier nr. 109 – 28.02.2007

ZWEDEN

Wetgeving

Hoofdstukken V en IX van de Grondwet

http://www.riksdagen.se/templates/R_Page_6307.aspx

<http://mjp.univ-perp.fr/constit/se1974.htm>

Rechtsleer

Royal finances

<http://www.royalcourt.se/themonarchytheroyalcourt/theroyalcourt/royalfinances.4.19fe5e61065eb9aeea80004085.html>

[http://www.kungligafonder.se/download/18.1a2467a10ad032dc26800012538/VerksamhBer+2005+\(1,2+Mb\).pdf](http://www.kungligafonder.se/download/18.1a2467a10ad032dc26800012538/VerksamhBer+2005+(1,2+Mb).pdf)

The monarchy in Sweden

http://www.sweden.se/upload/Sweden_se/english/factsheets/SI/SI_FS108e_Monarchy_in_Sweden/The_Monarchy_in_Sweden_FS108e.pdf

The new Swedish Consitution

<http://www.cenneth.com/sisl/pdf/26-7.pdf>

Pers

Royals spent 12 million on entertaining

<http://www.thelocal.se/4051/20060612/>

Sweden's royal household criticised by auditors

<http://www.thelocal.se/1158/20050323/>

Royal crowns to be put on view

<http://www.thelocal.se/2122/20050921/>

Links

Royal Court of Sweden

<http://www.royalcourt.se>

Bibliotheek van het federaal Parlement
Het financiële statuut van koningshuizen
dossier nr. 109 – 28.02.2007

VERENIGD KONINKRIJK

Wetgeving

The Civil List (Increase of Financial Provision) Order 1990

Statutory Instrument 1990 No. 2018

http://www.opsi.gov.uk/si/si1990/Uksi_19902018_en_1.htm

Duchy of Lancaster Act 1988

http://www.opsi.gov.uk/acts/acts1988/Ukpga_19880010_en_1.htm

Civil List Act 1975

<http://www.statutelaw.gov.uk/content.aspx?LegType=All+Primary&PageNumber=5&BrowseLetter=C&NavFrom=1&parentActiveTextDocId=1241637&ActiveTextDocId=1241637&filesize=4597>

Civil List Act 1972

<http://www.statutelaw.gov.uk/content.aspx?LegType=All+Primary&PageNumber=5&BrowseLetter=C&NavFrom=1&parentActiveTextDocId=1373530&ActiveTextDocId=1373530&filesize=37944>

The Crown Estate Act 1961

www.thecrownestate.co.uk/02_crown_estate_act_1961_text.pdf

Civil List Act 1952

<http://www.statutelaw.gov.uk/content.aspx?LegType=All+Primary&PageNumber=5&BrowseLetter=C&NavFrom=1&parentActiveTextDocId=1101604&ActiveTextDocId=1101604&filesize=43010>

Civil List Act 1937

<http://www.statutelaw.gov.uk/content.aspx?LegType=All+Primary&PageNumber=5&BrowseLetter=C&NavFrom=1&parentActiveTextDocId=1084155&ActiveTextDocId=1084155&filesize=21999>

Civil List Audit Act 1816

<http://www.statutelaw.gov.uk/content.aspx?LegType=All+Primary&PageNumber=5&BrowseLetter=C&NavFrom=1&parentActiveTextDocId=1028784&ActiveTextDocId=1028784&filesize=16411>

Bibliotheek van het federaal Parlement

Het financiële statuut van koningshuizen

dossier nr. 109 – 28.02.2007

Rechtsleer en documentatie

Royal public finances – annual reports 2005-2006, Impress print services limited, London, 2006

<http://www.royal.gov.uk/files/pdf/2pg%20Summary%202005-06.pdf>

The monarchy today : royal finances (2006)

<http://www.royal.gov.uk/output/Page4966.asp>

The Crown estate report 2005: foreword to the financial statements

<http://www.thecrownestate.co.uk/anrep/2005/index.asp?view=11>

'The future of the monarchy', The fabian commission on the future of the monarchy, Fabian Society, London, 2003

Fabian comission calls for sweeping reform of the monarchy, 2003

http://www.fabian-society.org.uk/press_office/newssearch.asp?newsID=175

Nuttige links

<http://www.thecrownestate.co.uk/>

<http://www.royal.gov.uk>

Bibliotheek van het federaal Parlement
Het financiële statuut van koningshuizen
dossier nr. 109 – 28.02.2007

SPANJE

Wetgeving

Presupuestos generales del Estado 2007

(uittreksel uit de algemene rijksbegroting)

http://www.sgpq.pap.meh.es/Presup/PGE2007Ley/PGE-ROM/doc/1/3/1/1/1/1/N_07_S_R_3_1_101_1_1_1_1911M_2.PDF

Spaanse Grondwet

(uittreksel – zie art. 65)

<http://www.constitucion.es/constitucion/lenguas/frances.html>

Links

<http://www.casareal.es>

Bibliotheek van het federaal Parlement
Het financiële statuut van koningshuizen
dossier nr. 109 – 28.02.2007

GROOTHERTOEGDOM LUXEMBURG

Wetgeving

Constitution : art. 43,44,104,105

http://www.legilux.public.lu/leg/textescoordonnes/compilation/code_administratif/VOL_1/CONST_DROITS_HOMMES.pdf

Loi du 22 décembre 2006 concernant le budget des recettes et des dépenses de l'Etat pour l'exercice 2007, p. 4363

<http://www.legilux.public.lu/leg/a/archives/2006/2362912/2362912.pdf>

Loi du 16 mai 1891 concernant la fortune privée de la Maison grand-ducale de Luxembourg

http://www.legilux.public.lu/leg/textescoordonnes/compilation/recueil_lois_speciales/ADMINISTRATION.pdf

Loi du 8 juin 1999 sur le Budget, la Comptabilité et la Trésorerie de l'Etat

http://www.legilux.public.lu/leg/textescoordonnes/compilation/code_administratif/VOL_2/COMPTABILITE.pdf

Loi du 8 juin 1999 portant organisation de la Cour des comptes : art.1 à 6

http://www.legilux.public.lu/leg/textescoordonnes/compilation/code_administratif/VOL_1/COUR_COMPTES.pdf

Parlementaire documenten (uittreksels)

Travaux préparatoires de la loi du 8 juin 1999 sur le Budget, la Comptabilité et la Trésorerie de l'Etat : doc 4100, p. 10

<http://www.chd.lu/servlet/Merge?lot=J-1995-O-0246&lib=chdl>

doc. 4100/2, p. 6 et 7

<http://www.chd.lu/servlet/Merge?lot=J-1996-O-0706&lib=chdl>

Travaux préparatoires de la loi du 8 juin 1999 portant organisation de la Cour des Comptes

Doc 3884/1, p. 4 et 5

<http://www.chd.lu/servlet/Merge?lot=J-1998-O-0601&lib=chdl>

Bibliotheek van het federaal Parlement
Het financiële statuut van koningshuizen
dossier nr. 109 – 28.02.2007

Travaux préparatoires de la révision de l'article 105 de la Constitution
doc nr. 4531

<http://www.chd.lu/servlet/Merge?lot=J-1998-O-0313&lib=chdl>

doc nr 4531/1

<http://www.chd.lu/servlet/Merge?lot=J-1998-O-0396&lib=chdl>